

Ocalimy Świat!

Ekoprogram z charakterem
dla uczniów szkół podstawowych

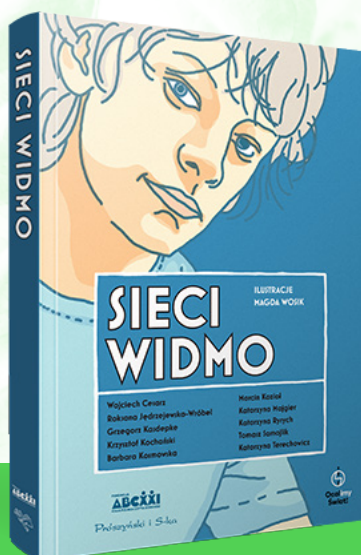
Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania

Katarzyny Majgier

„Pszczola”

ze zbioru opowiadań

Tematyka ekologiczna

Możliwe skutki wyginięcia pszczoł i innych zapylaczy.
Ekosystem – jak funkcjonuje, jakie ma znaczenie?
Równowaga i współdziałanie elementów ekosystemu?

Wartości moralne do omówienia

odpowiedzialność, solidarność, też: mądrość

Czas realizacji

3-4 godziny lekcyjne

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Katarzyny Majgier „Pszczółka” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

MATERIAŁY EDUKACYJNE

- ➔ zbiór opowiadań „Sieci widmo”; opracowanie dot. wartości na końcu zbioru
- ➔ poradnik „Z dzieckiem w świat wartości” Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej
- ➔ narzędziownik WWF „Duże drapieżniki: wilk, ryś, niedźwiedź”
- ➔ opracowania WWF:
 - <https://www.wwf.pl/aktualnosci/spojrzmy-na-co-jemy>
 - <https://www.wwf.pl/ekonsumpcja/zywnosc>
 - <https://www.wwf.pl/aktualnosci/dieta-planetarna>
- ➔ Dodatkowo: Dan Heath, Chip Heath „Pstryk. Jak zmieniać, żeby zmienić”

POMOCE I NARZĘDZIA

- ➔ lista cech bohatera – Załącznik 1
- ➔ wydrukowane karty pracy Targi ofert
- ➔ arkusze szarego papieru, kolorowe markery
- ➔ komputery, telefony uczniów
- ➔ tablica/ekran, ew. flipchart
- ➔ Programy (opcjonalnie):
 - ⊖ <https://zencastr.com>
 - ⊖ tablica Google Jamboard
 - ⊖ podcast: <https://www.wwf.pl/aktualnosci/dieta-planetarna-z-czym-sie-je>

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Katarzyny Majgier
„Pszczoła” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

**Prowadząc lekcje w oparciu o ten scenariusz,
realizujesz podstawę programową**

✓ **BIOLOGIA**

Uczeń:

- ✓ interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski
- ✓ uzasadnia konieczność ochrony przyrody
- ✓ prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych

✓ **JĘZYK POLSKI wymagania szczegółowe dla klas VII–VIII**

Uczeń:

- ✓ wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi (...), etycznymi (...)
- ✓ wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty (...)
- ✓ wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego
- ✓ gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi
- ✓ zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie
- ✓ rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy
- ✓ rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii

✓ **ETYKA**

Uczeń:

- ✓ posługuje się pojęciami niezbędnymi do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny (...)
- ✓ posługuje się nazwami emocji i uczuć do opisywania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób w kontekście różnych doświadczeń moralnych (...)
- ✓ wykorzystuje pojęcia dyskursu etycznego do analizowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów (...)
- ✓ jest świadomy, że przyroda jest dobrem, które należy chronić i uzasadnia potrzebę ochrony przyrody
- ✓ wie, jak można chronić przyrodę, i angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 1

Zanim przystąpicie do lektury opowiadania, poproś kilkoro uczniów o dobranie się w pary lub minizespoły i przygotowanie informacji na temat ekosystemu. Czym jest, jak działa, co się na niego składa, dlaczego wszystkie zwierzęta oraz inne organizmy wchodzące w skład ekosystemu są w nim niezbędne? Uczniowie ci będą w dalszej części zajęć ekspertami. Pozostałych uczniów poproś o przygotowanie informacji na temat racjonalnego gospodarowania żywnością. Wykorzystaj materiały:

<https://www.wwf.pl/aktualnosci/spojrzmy-na-co-jemy>

<https://www.wwf.pl/ekonsumpcja/zywnosc>

<https://www.wwf.pl/aktualnosci/dieta-planetarna>

Wybierzcie wspólnie dwóch uczniów-redaktorów, którzy będą prowadzić wywiady z ekspertami po przeczytaniu opowiadania.

➔ Przeczytaj uczniom na głos opowiadanie „Pszczola”

W trakcie czytania możesz 2-3 razy zapytać uczniów, czy np. doświadczyli trudnych do zniesienia upałów i jak sobie z nimi radzili, czy zaobserwowali zmniejszanie się ilości owadów w środowisku (niech porozmawiają z rodzicami o śladach owadów rozbitych na przedniej szybie samochodu podczas długiej jazdy poza miastem – czy ich ilość na przestrzeni lat spada?), czego spodziewają się w dalszej części tej historii itp.

➔ Zadanie 2

Wyświetl na ekranie listę cech Franka (ZAŁĄCZNIK 1). Upewnij się, że uczniowie rozumieją znaczenie poszczególnych cech. Podziel tablicę dwiema pionowymi liniami na trzy części. W pierwszej kolumnie znajdują się cechy Franka przed użądleniem go przez pszczołę, w drugiej – podczas wyprawy do sklepu i spotkania z dziwnymi nastolatkami, w trzeciej – po obudzeniu się. Poproś chętną osobę o wpisanie w 1. kolumnie podanych przez kolegów cech Franka na pierwszym etapie tej historii. Osoba zgłaszająca cechę powinna ją uzasadnić.

➔ Zadanie 3

Poproś teraz o opisanie, jak wyglądał świat, w którym znalazł się Franek po użądleniu go przez pszczołę. Czym różnił się od dotychczasowego? Co było przyczyną tej zmiany? Co najbardziej poruszyło uczniów w tym opisie? Co ich rozśmieszyło? Następnie skupcie się na zachowaniach i cechach Franka w kontaktach ze zmienionym światem i nieznanymi nastolatkami. Niech chętny uczeń/uczennica zapisze w drugiej kolumnie jego zachowania i cechy ujawnione w nowej dla niego sytuacji; osoba zgłaszająca daną cechę podaje uzasadnienie.

➔ Zadanie 4

Porozmawiajcie teraz o tym, co zmieniło się w świadomości Franka po przebudzeniu i powrocie do rzeczywistości. Uzupełnijcie na tablicy trzecią kolumnę w taki sposób, jak poprzednie, uzasadniając wskazanie danej cechy.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 5

Porównajcie cechy Franka w poszczególnych fazach opisanej historii. Porozmawiajcie o zmianie w jego postawie, świadomości, zaangażowaniu. Co wpłynęło na zmianę jego zachowania? Czemu wcześniej zachowywał się inaczej?

➔ Zadanie 6

Poproś uczniów o zastanowienie się nad cechami młodzieży i zapisanie ich refleksji np. w tabeli inspirowanej analizą SWOT (Załącznik 1a).

Narysuj na tablicy/flipcharcie tabelę wg Załącznika 1a lub wykorzystaj do tego tablicę Google Jamboard. Uczniowie mogą narysować i wypełniać tabelę w zeszytach/na kartkach. Poproś chętną osobę o wpisywanie propozycji uczniów na tablicy lub wpisuj je na ekranie.

1. Jakie są atuty – pozytywne cechy, predyspozycje, zalety, mocne strony nastolatków (np. pomysłowość, kreatywność, ciekawość świata, odwaga, inne?).
2. Jakie cechy nastolatków stanowią ich słabość, przeszkodę w skutecznym działaniu (np. brak samodyscypliny i/lub odpowiedzialności, niepewność, nieśmiałość, labilność emocjonalna, brak koncentracji, inne?).
3. Jakie są ich możliwości/zasoby, którymi mogą się dzielić, ich możliwości, szanse? (np. znajomość informatyki, umiejętności nagrywania muzyki, tworzenia grafiki komputerowej, znajomość języków obcych, wiedza o świecie dzięki podróżom, różne doświadczenia, kontakty z osobami różnych profesji, narodowości, inne?).
4. Jakie mogą być zagrożenia/negatywne skutki ich działania, zaangażowania w projekty prospołeczne, co mogą stracić?

➔ Zadanie 7

Zaproś uczniów do dyskusji na temat budowania świadomości i postaw proekologicznych.

- ❓ Czy do zmiany świadomości i w rezultacie zmiany postaw i zachowań potrzebny jest wstrząs? (np. wydarzenie tak traumatyczne i mocne, jak zderzenie się z inną rzeczywistością, jakiego doświadczył Franek?)
- ❓ Jak budują swoją świadomość dotyczącą zagrożeń związanych z niszczeniem środowiska naturalnego i globalnym ociepleniem specjaliści od ochrony środowiska, naukowcy, pisarze? Czy działają emocjonalnie i bez sprawdzenia danych rozpowszechniają swoje poglądy i ostrzeżenia? Czy poszukują gruntownej wiedzy z wiarygodnych źródeł (czytając np. prace naukowe i raporty organizacji i gremiów zajmujących się ochroną przyrody), osobiście zapoznają się z sytuacją na miejscu, prowadzą eksperymenty badawcze i prace naukowe, formułują i sprawdzają hipotezy z wykorzystaniem wiedzy, doświadczenia itd.?
- ❓ W jaki sposób grupy obrońców przyrody i klimatu wpływają na resztę społeczeństwa? (Występują publicznie w mediach, piszą artykuły, informując i ostrzegając przed działaniami powodującymi zmianę klimatu i niszczeniem środowiska, tworzą materiały edukacyjne dla szkół, występują z petycjami do władz, organizują edukację społeczną, konferencje, protesty przeciwko wycinkom lasów, betonowaniu ziemi, itp.)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- ❓ Jaką postawą wykazują się działacze na rzecz środowiska naturalnego, naukowcy? (racjonalną, odpowiedzialną, zaangażowaną, solidarną z planetą i wszystkimi jej współmieszkańcami oraz przyszłymi pokoleniami).

Dobrze byłoby skonkludować tę dyskusję myślą, że ludzie, którzy mają głębszą wiedzę na temat środowiska i zjawisk klimatycznych, pochodzącą nie z nagłówek tabloidów czy opinii zasłyszanych w sklepie/wśród znajomych, lecz z poważnych książek, artykułów naukowych i popularnonaukowych, wykładów ekspertów (np. TED), nie muszą być doprowadzeni do sytuacji ekstremalnej lub bez wyjścia, by zrozumieć zagrożenia i zacząć przeciwdziałać negatywnym skutkom działań ludzi prowadzącym do zmian klimatu i niszczenia środowiska.

Zawsze tańsze i skuteczniejsze są działania zapobiegawcze, profilaktyka. Wymagają one szerszej wiedzy, wyobraźni, doświadczenia, refleksji, współpracy ze specjalistami, odwagi, zaangażowania, życzliwości – i jasnego celu, jakim jest wspólne, powszechne **DOBRO**. Wymagają **MĄDROŚCI**. (Przypomnij uczniom lub zapoznaj ich z istotą mądrości – opis wartości znajduje się na końcu zbioru).

➔ Zadanie 8

Wróćmy do bohatera opowiadania. Franek odmówił pomocy koledze, posuwając się do kłamstwa. O jaką pomoc chodziło? Czym się kierował? Co odmowa prostej przystugi mówi o jego charakterze? Dlaczego pomagamy? Dlaczego pomagamy słabszym, starszym, potrzebującym? Pozwól uczniom na swobodne wypowiedzi. Zapisuj wybrane spostrzeżenia, zwłaszcza te, które podkreślają solidarność, współdziałanie, wykorzystanie mocnych stron i uzupełnianie kompetencji w ramach zespołu oraz społeczną zasadę wzajemności.

➔ Zadanie 9 – Siła i zasoby społeczności – zabawa w targi umiejętności

Celem zadania jest uświadomienie uczniom/uczennicom, jak wielki potencjał (zasoby, umiejętności, talenty itp.) sami posiadają, a także pokazanie im, że osoby wokół nich też mogą podzielić się swoimi możliwościami, o których nawet często nie wiemy. Rozdaj wszystkim uczniom kartki zadrukowane dwustronnie wg ZAŁĄCZNIKA 2 (po jednej stronie są półki z ich ofertą – atutami i zasobami, po drugiej: koszyk na wybrane przez nich walory ich koleżanek/kolegów). Poproś, żeby każde z nich zastanowiło się, co może umieścić w swojej ofercie dla innych: jakie ma predyspozycje, umiejętności, na czym się zna, czym się interesuje, co potrafi itp. Niech wpiszą swoje atuty w witrynie z ofertą. Po przygotowaniu swojej oferty uczniowie ruszają na poszukiwanie interesujących ich propozycji wystawionych na Targach przez inne osoby – spacerując po klasie, czytają kartki koleżanek i kolegów, zapoznają się z ich „ofertą” i wpisują na swojej kartce z koszykiem to, co chcieliby nabyć/otrzymać od innych (wraz z imieniem osoby, od której to nabywają – np. umiejętność pieczenia chleba od Antka, gra w szachy od Matyldy, znajomość języka hiszpańskiego od Kubu, umiejętność prowadzenie hoteliku dla psów od Xawerego, talent wokalny Izy). Jednocześnie udostępniają swoją ofertę zainteresowanym osobom. Kiedy większość uczniów wystawi i zbierze oferty, poproś chętnych o odczytanie zawartości ich koszyków. Porozmawiajcie o wartości „wymiany” talentów i umiejętności, a przede wszystkim o spodziewanym efekcie połączenia ich we wspólnym działaniu. Podkreśl w podsumowaniu, jaką wartość daje uzupełnianie kompetencji, jak mnożą się nasze możliwości, kiedy możemy łączyć własne zasoby z zasobami innych (synergia).

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Na koniec zapytaj uczniów, jak czuli się, kiedy ktoś był zainteresowany nabyciem/skorzystaniem z ich talentów i umiejętności. Możesz zapytać, czy w trakcie lub po tej zabawie przyszły im do głowy jeszcze inne własne zasoby, o których wcześniej nie pomyśleli i nie umieścili ich w swojej ofercie. To pokaże uczniom, jak wiele mają do zaoferowania – może więcej niż myślą...

➔ Zadanie 10 – **SOLIDARNOŚĆ**

Zapoznaj uczniów z definicją tej wartości moralnej – jej opis znajdziesz na końcu zbioru opowiadań (ZAŁĄCZNIK 3). Jeśli użyte w definicji słowa okażą się trudne dla grupy, porozmawiajcie chwilę o ich znaczeniu. Jak można okazać solidarność? Poproś uczniów o wskazanie przykładów (zasłyszanych, z własnych doświadczeń lub obserwacji: w szkole, w sąsiedztwie, w ramach akcji zainicjowanych lub opisanych w mediach). Jakie zachowania bohaterów opowiadania dowodzą ich solidarności ze społecznością, środowiskiem, z potrzebującymi? Z kim albo z czym możemy się solidaryzować? Czym według uczniów jest fałszywa solidarność? W jakich sytuacjach się pojawia? Czy jest wartością moralną – czy służy wspólnemu **DOBROU**?

➔ Zadanie 11 – **Piłki**

Zaproś do zabawy pięcioro ochotników. Zapewnij miejsce pośrodku sali tak, aby mogli swobodnie rzucać do siebie piłki tenisowe (ew. woreczki). Pozostali uczestnicy będą obserwatorami. Zadaniem pierwszego z uczestników będzie złapanie rzuconej przez Prowadzącą/Prowadzącego piłeczki i odrzucenie jej do innego uczestnika w kręgu z równoczesnym wypowiedzeniem jego/jej imienia. Kolejny uczestnik odrzuca piłkę do wybranej osoby (takiej, która jeszcze jej nie miała), wymieniając jej imię. Każdy wykonuje to samo, aż piłka wróci do Prowadzącego, który rzuca ją niezwłocznie do pierwszego z uczestników. Cykl powtarza się w TAKIEJ SAMEJ KOLEJNOŚCI. Przećwicz z uczniami np. dwa takie cykle. W kolejnym cyklu rzuć po chwili do pierwszego uczestnika drugą piłkę. Teraz w ruchu będą dwie piłki według tego samego porządku. Dorzucaj kolejne piłki (niech w obiegu będzie 4-5 piłek). Obserwujcie grających, zobaczcie, jak postępują i co się dzieje, kiedy komuś spada piłka (jeśli tak się stanie, może zostanie zasypyany piłkami, może uczestnicy zatrzymają piłki u siebie, może będą chcieli „nadrobić” czas, może poproszą o ponowne rozpoczęcie. To doświadczenie ilustruje, że kiedy jeden z elementów jest częścią współpracującego systemu (tutaj „elementem systemu, całości” jest każdy uczestnik zabawy), jego wkład jest niezbędny. Jeśli przestaje współdziałać – pomyli się, upuści piłkę – cykl zostaje zakłócony i ustaje. Po kilku cyklach zacznij zbierać piłki, nie odrzucaj ich dalej, wszystkie powinny wrócić do Ciebie. Podobną zabawę można poprowadzić angażując całą klasę. Klasę dzielimy na pół i ustawiamy w dwóch rzędach naprzeciw siebie. Piłki wędrują naprzemiennie z jednej na drugą stronę przez cały rząd by na końcu wylądować np. w koszyku. Ta wersja wymaga większej ilości piłek lub innych miękkich przedmiotów.

➔ Zadanie 12 – **Dlaczego zabrakło jedzenia, czyli jak działa zrównoważony ekosystem**

Wyjaśnij uczniom, że planeta to społeczność podobna do tej, w jakiej funkcjonujemy (w domu, w szkole, sąsiedztwie, mieście, w grze z piłkami) – wymieniamy się zasobami, współpracujemy. Jeśli jeden z elementów przestanie działać, zaburzy to działanie pozostałych, zakłóci cykl. Zaproś ekspertów, którzy opowiedzą o działaniu ekosystemów i gospodarowaniu żywnością. Ustawcie krzesła w kręgu, uczniowie-eksperti, którzy wcześniej przygotowali materiały, zostają „zaproszeni

PRZEBIEG ZAJĘĆ

do studia”. Uczeń-dziennikarz prowadzi rozmowę, mogą również padać pytania od publiczności. Możecie także wysłuchać podcastu WWF (Nr 39).

Wybierz fragment, który uznasz za najbardziej adekwatny.

<https://www.wwf.pl/aktualnosci/dieta-planetarna-z-czym-sie-je>

Porozmawiajcie na temat roli pszczół i innych zapylaczy w ekosystemie. Dlaczego wyginiecie owadów grozi załamaniem się ekosystemu, a w efekcie brakiem żywności dla ludzi i zwierząt? Zwróć uwagę, że owady stanowią też pokarm dla ptaków, więc ich wyginiecie zagraża również populacji ptaków. Czy ludzie mogą zastąpić „pracę” owadów techniką? (wymyślono zapylające drony – kosztowne w produkcji, zużywające energię, nie tak dokładne i masowe jak owady). Co zagraża pszczołom? Jak ratować pszczoły i inne zapylacze (jakie?), by nie ziszcila się wizja głodu przedstawiona w opowiadaniu? Można np. sadzić rośliny miododajne na swoim balkonie, na parapecie, czy w ogrodzie, zadbać o to by teren przy szkole był oazą różnorodności biologicznej, zakładać domki dla owadów, włączać się w akcje ratowania pszczół, wspierać organizacje ekologiczne, które działają na rzecz przyjaznych dla środowiska praktyk rolniczych i sprzeciwiają się stosowaniu szkodliwych dla ludzi i przyrody (w tym owadów zapylających) środków chemicznych; wybierać produkty wytworzone w sposób przyjazny dla środowiska, budzić świadomość społeczną.

Kryzys ekologiczny – w tym klimatyczny – jest efektem m. in. kryzysu moralnego: egocentryzmu i egoizmu ludzi, pogoni za zyskiem, nieliczenia się z potrzebami innych współmieszkańców planety – ludzi i zwierząt. To dobry moment, by porozmawiać o wartościach moralnych.

Omówcie wspólnie (lub przypomnij uczniom) istotę **WARTOŚCI MORALNYCH**. Są to zasady postępowania, cechy i postawy osób, których celem jest **WSPÓLNE DOBRO**. Poproś uczniów, by przypomnieli koncepcję powszechnego, wspólnego **DOBRA**, lub porozmawiajcie, co się na nie składa. Warto zapisać na tablicy lub flipcharcie elementy wspólnego dobra podane przez uczniów (dobra wola, niekrzywdzenie innych, pomoc, wsparcie, pozostawianie im przestrzeni do rozwoju i wolności, rozwiązywanie problemów na korzyść wszystkich zainteresowanych stron – strategia wygrana-wygrana itd.)

LEKTURA DODATKOWA: [Living Planet Report 2020](#) to wszechstronna analiza stanu środowiska naturalnego tworzona we współpracy z ponad 125 ekspertami z całego świata, której najważniejszym elementem jest Wskaźnik Żyjącej Planety (Living Planet Index - LPI) odzwierciedlający globalne trendy w liczebności populacji dzikich zwierząt. Raport ujawnia, że główną przyczyną dramatycznego spadku liczebności populacji gatunków lądowych badanych w ramach LPI jest niszczenie siedlisk, w tym lasów, które jest konsekwencją m.in. sposobu, w jaki produkujemy żywność.

➔ Zadanie 13

Bardzo ważną w życiu wartością moralną jest **ODPOWIEDZIALNOŚĆ** i warto o niej szerzej porozmawiać z uczniami (jej opis znajdziesz w książce „Z dzieckiem w świat wartości” i w opracowaniu nt. wartości na końcu zbioru opowiadań). Wyświetl jej definicję na ekranie (ZAŁĄCZNIK 4). Zastanówcie się, w jaki sposób do tej wartości odnosi się opowiadanie. Poproś uczniów o chwilę dyskusji w podgrupach i wskazanie przykładów zachowań Franka i innych bohaterów, które o tym świadczą lub temu przeczą. Zastanówcie się, za co na co dzień są/powinni być odpowiedzialni młodzi ludzie i jak podchodzą do swojej odpowiedzialności.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Niech chętna osoba zapisuje podawane przykłady na tablicy. Czy uczniowie sądzą, że zakres odpowiedzialności nastolatków – np. pomocy w domu, zaangażowania w sprawy społeczne – powinien być szerszy czy jest odpowiedni do wieku? Co się dzieje, gdy jakaś osoba nie wywiązuje się ze swojej odpowiedzialności, np. z obowiązków? (Więcej spada na innych).

Czy to uczciwe? Jak postępuje osoba odpowiedzialna, gdy pojawiają się nieprzewidziane sytuacje, np. nagle trzeba zatroszczyć się o błąkające się po ulicy dziecko, wezwać karetkę do osoby, która zasłała, inne przykłady? A osoba nieodpowiedzialna (np. oddała się szybko od miejsca wypadku, udaje, że nie widzi potrzebującej osoby). O czym świadczy zachowanie osoby, która nie czuje się odpowiedzialna za swoje zdrowie, naukę, relacje z innymi (może jest niedojrzała i nie potrafi, jest wygodna, leniwa?). Zapytaj uczniów, czy bycie człowiekiem odpowiedzialnym jest łatwe, czy trudne. Jeśli trudne – czy w tym wg nich tkwi przyczyna, że niektórzy uciekają przed odpowiedzialnością? Poproś o przykłady. Od kogo oczekuje się bycia odpowiedzialnym? Jakie są skutki nieodpowiedzialności? Jak wyglądałby świat, gdyby wszyscy ludzie zachowywali się nieodpowiedzialnie? A odpowiedzialnie? (Nie byłoby np. katastrof budowlanych wynikających z zaniedbań, nie byłoby wypadków spowodowanych przez pijanych kierowców).

➔ Zadanie 14

Opracujcie listę wniosków po spotkaniu z ekspertami oraz wynikających z pracy z opowiadaniem. Możecie przedstawić ją w dowolnej formie. Mogą to być wpisy na tablicy/flipcharcie, kartki przypięte do korkowej tablicy lub paski materiału, które zawieszicie na sznurku np. na szkolnym korytarzu. Pozwólcie innym zobaczyć wasze pomysły (dlatego zadbaj, aby wyrażone były w formie równoważników zdań).

Propozycja dodatkowej aktywności:

➔ PROJEKT: Miniwywiady uczniów pod jednym z haseł:

- ⊕ Moja odpowiedzialność za planetę
- ⊕ Moja solidarność ze współmieszkańcami planety.

Zadanie: Zachęć uczniów, by nagrali w postaci filmu lub podcastu¹ krótką wypowiedź wybranej przez siebie osoby lub wypowiedź własną, w której opowiedzą o działaniu dobrym dla planety lub świadczącym o solidarności ze współmieszkańcami planety. Nagrania zamieśćcie na stronie internetowej szkoły, na blogu lub na tablicy wirtualnej.

¹ <https://podcastpro.pl/podcast-co-to/>

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Katarzyny Majgier
„Pszczola” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 1 – Lista cech

ambitny	leniwy	prawdomówny
apatyczny	mądry	przemądrzały
bezinteresowny	moralny	próżny
bezkrytyczny	niecierpliwy	radosny
bezpośredni	niepewny siebie	roszczeniowy
bojaźliwy	nieśmiały	rozzutny
chciwy	nieuczciwy	spontaniczny
chytry	nieufny	solidarny
cierpliwy	obojętny	sceptyczny
dociekliwy	odpowiedzialny	sprawiedliwy
dowcipny	odważny	tchórzliwy
dzielny	opiekuńczy	ugodowy
egoistyczny	opryskliwy	uległy
energiczny	oszczędny	uparty
fanatyczny	otwarty	uważny
flegmatyczny	pewny siebie	wrażliwy
humorzysty	pogodny	wyrachowany
introwertyczny	pomocny	zaangażowany
kapryśny	pracowity	zawzięty
		życzliwy

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Katarzyny Majgier „Pszczółka” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 2 - Tablica do analizy cech, zasobów, możliwych negatywnych konsekwencji (strat)

Słabości (cechy)	Zagrożenia
Atuty (cechy)	Możliwości

Scenariusz dla klasy VII

na podstawie opowiadania Katarzyny Majgier
„Pszczola” ze zbioru opowiadań „Sieci widmo”

Załącznik 2 – Oferta targowa (UMIEJĘTNOŚCI, CECHY, WIEDZA)

Załącznik 3

SOLIDARNOŚĆ to gotowość do pomocy, poświęcenia i wsparcia oraz poczucie współodpowiedzialności w obliczu czyjejś potrzeby, problemu, trudności lub nieszczęścia. Prawdziwa solidarność wypływa ze szlachetnych pobudek, bez oczekiwania wzajemności czy wdzięczności. Na pojęcie solidarności składają się: życzliwość i współczucie, umiejętność dostrzegania cudzych potrzeb, zaufanie, brak egoizmu – dzielenie się, wyrzeczenie, altruizm. Możemy być solidarni z ludźmi, ideami, ważnymi sprawami i okazywać solidarność na wiele sposobów: pomagać w potrzebie innym (członkom rodziny, kolegom, sąsiadom, osobom słabszym, skrzywdzonym), uczestniczyć w protestach, np. przeciwko rasizmowi lub wykluczeniu, podpisując petycje i udostępniając je w mediach społecznościowych, przygotowując materiały informacyjne, uczestnicząc w zbiórkach potrzebnych rzeczy dla ofiar klęsk żywiołowych czy nieszczęść. Fałszywą solidarnością jest ukrywanie cudzej winy bądź występków, gdy wiemy, kto popełnił błąd, oszukał, okradł czy pobił kogoś, ale ukrywamy to, by winowajca nie poniósł kary.

SOLIDARNOŚĆ to gotowość do pomocy, poświęcenia i wsparcia oraz poczucie współodpowiedzialności w obliczu czyjejś potrzeby, problemu, trudności lub nieszczęścia. Prawdziwa solidarność wypływa ze szlachetnych pobudek, bez oczekiwania wzajemności czy wdzięczności. Na pojęcie solidarności składają się: życzliwość i współczucie, umiejętność dostrzegania cudzych potrzeb, zaufanie, brak egoizmu – dzielenie się, wyrzeczenie, altruizm. Możemy być solidarni z ludźmi, ideami, ważnymi sprawami i okazywać solidarność na wiele sposobów: pomagać w potrzebie innym (członkom rodziny, kolegom, sąsiadom, osobom słabszym, skrzywdzonym), uczestniczyć w protestach, np. przeciwko rasizmowi lub wykluczeniu, podpisując petycje i udostępniając je w mediach społecznościowych, przygotowując materiały informacyjne, uczestnicząc w zbiórkach potrzebnych rzeczy dla ofiar klęsk żywiołowych czy nieszczęść. Fałszywą solidarnością jest ukrywanie cudzej winy bądź występków, gdy wiemy, kto popełnił błąd, oszukał, okradł czy pobił kogoś, ale ukrywamy to, by winowajca nie poniósł kary.

SOLIDARNOŚĆ to gotowość do pomocy, poświęcenia i wsparcia oraz poczucie współodpowiedzialności w obliczu czyjejś potrzeby, problemu, trudności lub nieszczęścia. Prawdziwa solidarność wypływa ze szlachetnych pobudek, bez oczekiwania wzajemności czy wdzięczności. Na pojęcie solidarności składają się: życzliwość i współczucie, umiejętność dostrzegania cudzych potrzeb, zaufanie, brak egoizmu – dzielenie się, wyrzeczenie, altruizm. Możemy być solidarni z ludźmi, ideami, ważnymi sprawami i okazywać solidarność na wiele sposobów: pomagać w potrzebie innym (członkom rodziny, kolegom, sąsiadom, osobom słabszym, skrzywdzonym), uczestniczyć w protestach, np. przeciwko rasizmowi lub wykluczeniu, podpisując petycje i udostępniając je w mediach społecznościowych, przygotowując materiały informacyjne, uczestnicząc w zbiórkach potrzebnych rzeczy dla ofiar klęsk żywiołowych czy nieszczęść. Fałszywą solidarnością jest ukrywanie cudzej winy bądź występków, gdy wiemy, kto popełnił błąd, oszukał, okradł czy pobił kogoś, ale ukrywamy to, by winowajca nie poniósł kary.

Załącznik 4

ODPOWIEDZIALNOŚĆ to wypełnianie swoich obowiązków, dotrzymanie słowa, gotowość do ponoszenia konsekwencji własnych wyborów i zachowań. To także postawa aktywnej troski o los innych – rodziny, grupy, społeczeństwa, środowiska i świata, a także dbanie o wspólne dobro i zapobieganie złu. Ponosimy odpowiedzialność za swoje myśli, emocje i zachowania, np. za własną złość, gospodarowanie swoim czasem, wyznaczanie sobie celów i priorytetów, wybór przyjaciół, za swój rozwój, zdrowie, bezpieczeństwo. Dojrzewając, dorastamy do coraz większej odpowiedzialności, także za innych. Bywa ona trudna – czasem wymaga przedłożenia dobra jakiejś sprawy lub interesu innych osób nad własny, a czasem prawdziwej odwagi, gdy sprzeciwiamy się złu lub ratujemy kogoś z narażeniem własnego życia. Odpowiedzialne zachowanie buduje naszą pozycję jako osoby prawej i rzetelnej, a także wzmacnia nasze samouznanie, dając nam poczucie siły i sprawowania kontroli nad własnym życiem.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ to wypełnianie swoich obowiązków, dotrzymanie słowa, gotowość do ponoszenia konsekwencji własnych wyborów i zachowań. To także postawa aktywnej troski o los innych – rodziny, grupy, społeczeństwa, środowiska i świata, a także dbanie o wspólne dobro i zapobieganie złu. Ponosimy odpowiedzialność za swoje myśli, emocje i zachowania, np. za własną złość, gospodarowanie swoim czasem, wyznaczanie sobie celów i priorytetów, wybór przyjaciół, za swój rozwój, zdrowie, bezpieczeństwo. Dojrzewając, dorastamy do coraz większej odpowiedzialności, także za innych. Bywa ona trudna – czasem wymaga przedłożenia dobra jakiejś sprawy lub interesu innych osób nad własny, a czasem prawdziwej odwagi, gdy sprzeciwiamy się złu lub ratujemy kogoś z narażeniem własnego życia. Odpowiedzialne zachowanie buduje naszą pozycję jako osoby prawej i rzetelnej, a także wzmacnia nasze samouznanie, dając nam poczucie siły i sprawowania kontroli nad własnym życiem.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ to wypełnianie swoich obowiązków, dotrzymanie słowa, gotowość do ponoszenia konsekwencji własnych wyborów i zachowań. To także postawa aktywnej troski o los innych – rodziny, grupy, społeczeństwa, środowiska i świata, a także dbanie o wspólne dobro i zapobieganie złu. Ponosimy odpowiedzialność za swoje myśli, emocje i zachowania, np. za własną złość, gospodarowanie swoim czasem, wyznaczanie sobie celów i priorytetów, wybór przyjaciół, za swój rozwój, zdrowie, bezpieczeństwo. Dojrzewając, dorastamy do coraz większej odpowiedzialności, także za innych. Bywa ona trudna – czasem wymaga przedłożenia dobra jakiejś sprawy lub interesu innych osób nad własny, a czasem prawdziwej odwagi, gdy sprzeciwiamy się złu lub ratujemy kogoś z narażeniem własnego życia. Odpowiedzialne zachowanie buduje naszą pozycję jako osoby prawej i rzetelnej, a także wzmacnia nasze samouznanie, dając nam poczucie siły i sprawowania kontroli nad własnym życiem.